

УДК 070:94(477)

ДВОМОВНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ХРИСТИАНСЬКИЙ ЖУРНАЛ “ОТРОК.UA”: ДУХОВНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ АКЦЕНТИ

Лешко У.О.

Актуальність. Сучасний світ налаштований на взаємообмін інформацією. В умовах інформаційного суспільства, яке стрімко розвивається, утворюються принципово нові технології, засоби комунікації, певною мірою змінюється смислове наповнення такого базового поняття, як культура. Особливого значення набуває розвиток і поширення перш за все духовної культури. У цьому зв'язку є всі підстави акцентувати роль сучасної християнської періодики, причому тієї, яка розрахована на своєрідну цільову аудиторію – підлітків, юнацтво, молодь. Складне і важливе завдання такої періодики – прагнення до того, аби християнська мотивація стала визначальною не лише в особистому та сімейному житті, а й у суспільному (це стосується і віруючих, і тих, хто робить лише перші кроки на шляху до віри).

Постановка проблеми. Аналіз особливостей функціонування двомовного православного молодіжного журналу “Отрок” становить виключний інтерес через те, що це власне єдиний у сучасній Україні журнал, який “працює” на україномовну та російськомовну молодіжну аудиторію. Двомовність сьогодні – не просто складне, часто – досить болоче питання, що потребує особливо толерантного, розважливого ставлення.

У цілому по Україні, за даними КМІСу, українською мовою спілкується менш ніж половина дорослих людей (від 44 до 47%). Більше половини (53-56%) звичайно користується російською [6, с.18]. Ця двомовність зумовлюється кількома взаємопов'язаними чинниками:

- функціонально-стилістичними (цей розподіл між російською та українською мовами дістався українській молодій державі у спадок);
- територіально-соціальними (є три великі регіони: слабо зрусифікований Захід, середньо зрусифіковані Північ та Центр, сильно зрусифіковані Південь і Схід);
- конфесійними;
- віковими (старше покоління, що вийшло зі села, продовжує в побуті спілкуватися українською мовою, тоді як перше покоління нападків віддає перевагу вже російській мові) [4, с. 413].

“Отрок.UA” засновано 2004 року Свято-Троїцьким Іонінським монастирем Києва (Московський патріархат). Отже, УПЦ МП взяла на себе важливу місію – поширювати журнал ще й українською мовою. Оскільки ж ідеться про вкрай важливу духовну сферу, інформація журналу є власне універсальною, тобто міжнаціональною, такою, що безпосередньо впливає на розум і почуття підростаючого покоління нашої молоді держави.

Зараз Українська православна Церква Московського патріархату має найбільше періодичних видань. Тематична спрямованість преси різноманітна: інформує про

основні події з життя церкви, міжконфесійні проблеми і модель Церкви в Україні; велику увагу приділено історичному минулому, постатям святих, богословським матеріалам і вихованню у релігійному дусі молоді та дітей [5, с. 258].

Двомовний православний журнал "Отрок.UA" є зразком високопрофесійного журналістського продукту, який бере участь у "формуванні інтелектуального ландшафту" [2, с. 229]. Пояснюючи назву періодичного видання, його творці нагадують сентенцію Христа "будьте як діти" і тому розмірковують про дитинство, юність "не як про вік, а як про стан душі... Назва із буквальної перетворилася на символічну. ...В якому б віці ми не приходили до Христа, всі ми для Нього – отроки. І хоча нашою цільовою аудиторією є молодь, журнал цікавий для усіх поколінь" [1].

Журнальним матеріалам притаманний високий інтелектуалізм, що органічно поєднується з шанобливою і довірливою манерою викладу, котра обов'язково враховує високий... IQ сучасної молоді людини, яка, однак, "... навіть вивчивши економіку та вищу математику, програмуючи на C++ і займаючись веб-дизайном, може залишатися немовлям у духовному житті" [1]. Чітко визначена орієнтація на вікові й психологічні особливості читацької аудиторії дозволяє, з одного боку, порушувати питання, актуальні для молодих людей, що знаходяться на стадії духовного на життєвого пошуку, з іншого – перетворюють манеру спілкування з читачами на справді діалогічну. Ось переконливий приклад: "Нехай наш "Отрок" стане для вас, юні брати та сестри у Христі, помічником на духовному шляху. Адже всі наші автори й редактори самі йдуть цією дорогою. Дорогою від іскринки віри – до Світу Невечірнього. Ходімо разом?" [1].

Журнал відрізняє сучасний дизайн, якісна поліграфія (на Різдваних читаннях 2005 року в Москві "Отрок.UA" відзначений дипломом за кращий дизайн). Переконливий смисловий та емоційно-образний потенціал журналу, оптимальне використання найновіших технологій впливу на читачів визначають успіх журналу (на Різдваних читаннях 2004 року в Москві "Отрок.UA" визнано кращим молодіжним виданням).

Особливий інтерес становить питання якісної відповідності текстів журналу, які перекладаються з російської на українську. Виходимо з того, що переважна більшість матеріалів видання – це художня публіцистика (нариси – проблемні та портретні, есе) високого гатунку, отже, до перекладу її висуваються практично ті ж самі високі вимоги, що й до перекладу художньої прози. Можна говорити про те, що метою є досягнення такої "моделі перекладу, яка являє собою багаторівневу прагматичну інтерпретацію оригіналу, цілісність якої заснована на аналогії щодо смислової та естетичної динаміки оригіналу" [3, с.83].

Перекладачі журнальних текстів прагнуть, перш за все, відтворити сюжетно-тематичну структуру оригіналу, для чого потрібне глибоке осмислення концептуальної складової первинної інформації. Без сумніву, вдалий приклад: "Ікона – містична зустріч; звертання святого до людського серця й можливість звернення душі до вищого "горнього" світу. Ікона – завжди відкритий діалог, канал божественного світла. Вона свідчить, що той, хто знаходиться у Духові Святому, має можливість чути моління, звернене до нього з усіх кінців землі" ("Отрок.UA", 2004, №4). У перекладі практично все відтворено на рівні еквівалентів: «Икона – это мистическая встреча, обращенность святого к человеческому сердцу и возможность обращения души к высшему «горнему» миру. Икона – всегда открытый диалог, канал божественного света. Икона – свидетельство о возможности того, кто находится в Духе Святом, слышать мольбу, обращенную к нему со всех концов земли».

Аналіз матеріалів дозволяє говорити і про справжні знахідки перекладачів в усвідомленні ними важливості культурологічного аспекту, який саме і сприяє взаємодії культур оригіналу і перекладу. Крім того, він забезпечує найкраще сприйняття тексту перекладу носіями мови перекладу, які володіють певними фоновими знаннями. Так, у російському тексті йдеться про Львів, який "одночасно пропитан грустю, осенней жалостью, горьким ароматом увядания" ("Отрок.UA", 2005, №1). Російською це звучить художньо переконливо, український перекладач блискуче впорався із завданням ось в який спосіб: Львів "одночасно просякнутий сумом, осіннім жалем та гірким повивом *зів'ялого листя*" (українському читачеві особливо близький, добре знайомий, прекрасний франковий образ "Зів'ялого листя").

Варто звернути увагу і на суб'єктивний аспект, що стосується творчої особистості перекладача, його емоційних реакцій, схильності (або несхильності) до оригінальності, котра веде до власних інтерпретацій тексту. Коли маніпуляції з текстом не шкодять відтворенню смислового, стилістичного й емоційного наповнення, можна говорити про переклад на рівні аналогів (знову йдеться про особливу приналежність, певний "містичний флер" Львова): "Почитайте "Манускрипт с улицы Русской" Иваньчука... львовские стихотворения Юрия Андруховича, Виктора Неборака... И вы поразитесь настойчивости появления всяческих чертенят в карманах, летающих гробов и *оживающих статуи*". В українському перекладі: "... ви будете вражені тому, як наполегливо з'являються в творах усілякі *ходячі статуї*, літаючі труни, чортенята у кипенях". Там же, де перекладач не може впоратися із синонімією, відтінками значень, трапляються менш привабливі приклади: "... икона – свидетельство о том, что Сын Божий стал Сыном человеческим". В українському варіанті: "...икона – це свідоцтво про те, що син Божий став сином людським" (пор. "свідчення" – "свідоцтво").

Висновки. Двомовний православний молодіжний журнал "Отрок.UA" достойно виконує свою просвітницько-виховну функцію, реалізація якої значною мірою здійснюється в цілому за рахунок якісного перекладу, інформація в якому відтворюється за допомогою лінгвістичних ресурсів, функціонально аналогічних ресурсам оригіналу.

Список літератури

1. Главный редактор журнала «Отрок» архимандрит Иона: «О молодежных проблемах говорить сложно, а молчать – нельзя» // <http://pravoslavnye.org.ua>
2. Зими́на Л.В., Гуревич Е.Б. Интеллектуальные журналы. К вопросу о типологическом статусе // Журналистика в 2005 году: Трансформация моделей СМИ в постсоветском информационном пространстве. – М., 2006 – С. 229.
3. Макарова Л.С. Прагматические модификации художественной информации в переводе // Вестник московского университета. Сер.9. Филология. – М., 2004. – № 4. – С. 83.
4. Огар Е. Українська мова в сучасній мовній ситуації в Україні: соціолінгвістичний та етнокультурний аспект // Збірник праць НДЦ періодики. – Львів, 2005. – С. 413.
5. Склена́р І. Сучасна церковна преса в Україні: головна проблематика // Вісник Львівського університету. Серія Журналистика. – Львів, 2003. – Вип. 23. – С. 257-258.
6. Хмелько В. Два береги – два способи життя. Лінгво-етнічні та соціальні орієнтації правобережної лівобережної України // DEMOS, 1995. – №1(10). – С. 18.

Поступила до редакції 05.04.2006 р.